

BügelHajema

Plek voor ideeën

Nader onderzoek steenuil De Gorsen Elshout

Opdrachtgever: Gemeente Heusden

projectnummer: 099.00.29.00.00.00

Van: dhr. H. Kloen en dhr. B. Omon

Onderwerp: Nader onderzoek steenuil De Gorsen Elshout

Datum: 26-04-2017

Aanleiding

Er zijn plannen voor realisatie van een nieuwbouwwijk met maximaal 100 woningen, bestrating en parkeerplaatsen in het plangebied de Gorsen, tussen de wegen Kerkstraat in het noorden en Mayweg in het zuiden. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is op 30 januari 2017 een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd door BügelHajema Adviseurs. Het doel hiervan was om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Tijdens de inventarisatie is ten noorden van het plangebied een steenuilkast in een boom aangetroffen en de soort is bekend binnen een straal van 1 kilometer om het plangebied (Quickscanhulp.nl). Daarom is besloten tot nader onderzoek om vast te stellen of het plangebied een functie heeft voor de steenuil.

De voorliggende notitie beschrijft de resultaten van dit aanvullend onderzoek. Ten behoeve van de aanvullende inventarisatie is het plangebied en de omgeving van het plangebied op 10 maart, 22 maart en 5 april 2017 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs bv.

Methode

Om de aanwezigheid van steenuil in en rond het plangebied in beeld te brengen zijn in het vroege voorjaar drie veldbezoeken uitgevoerd, overeenkomstig het Soortenstandaard steenuil². Bij aanvang van de schemer is de ecooloog bij twee bezoeken de akker waaruit het plangebied nu nog bestaat opgelopen om zicht te krijgen op aangrenzende houtige beplanting en weilandjes met rasters. Er is visueel geen steenuil waargenomen.

Daarna is op 10 locaties langs de rand van het gebied en in de omgeving tot circa 1 kilometer afstand geluid van de steenuil afgespeeld (zie figuur 1). Het principe berust op geluidsnabootsing: door met een CD-speler of mobiele telefoon de territoriumroep van een mannetje af te spelen, wordt gepoogd de steenuil mannen met een roep te laten antwoorden. Elke roepende man vertegenwoordigt een territorium. Deze methode wordt ook door SOVON Vogelonderzoek Nederland gehanteerd bij het Landelijk Soortonderzoek Broedvogels (LSB) project.

De inventarisatie vond plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1).

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

² RVO 2014. Soortenstandaard steenuil van RVO, www.rvo.nl/sites/default/files/2015/01/Soortenstandaard%20Steenuil.pdf

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de veldbezoeken steenuil

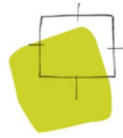
Datum	Tijdsduur	Zonsondergang	Weer	Temperatuur
10-3-2017	18:30-20:00	18:36	licht bewolkt, windstil, bijna volle maan	10°C
22-3-2017	19:00-20:15	18:57	half bewolkt, zwakke wind, geen maan	8°C
5-4-2107	19:30-21:00	20:22	licht bewolkt, windstil, halve maan	8°C

Figuur 1. Overzicht van locaties waar de territoriumroep is van steenuil is afgespeeld (rode sterren; blauw vlak is plangebied) (bron ondergrond: Google Maps).

Inventarisatie

Tijdens de drie veldbezoeken is visueel geen steenuil waargenomen, en bij de eerste twee bezoeken zijn tevens geen steenuilen gehoord. Bij het derde veldbezoek werd grenzend aan de noordrand van het plangebied een roepend mannetje gehoord na afspelen van het geluid. De vogel is drie keer korte tijd gehoord, waarbij zowel twee typen contactroepen als een baltsroep werden gehoord.

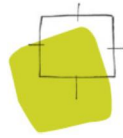

Figuur 2. Locatie van de roepende steenuil (rode driehoek) ten opzichte van de locatie van de steenuilkast (groene ster). (bron ondergrond: Google Maps).

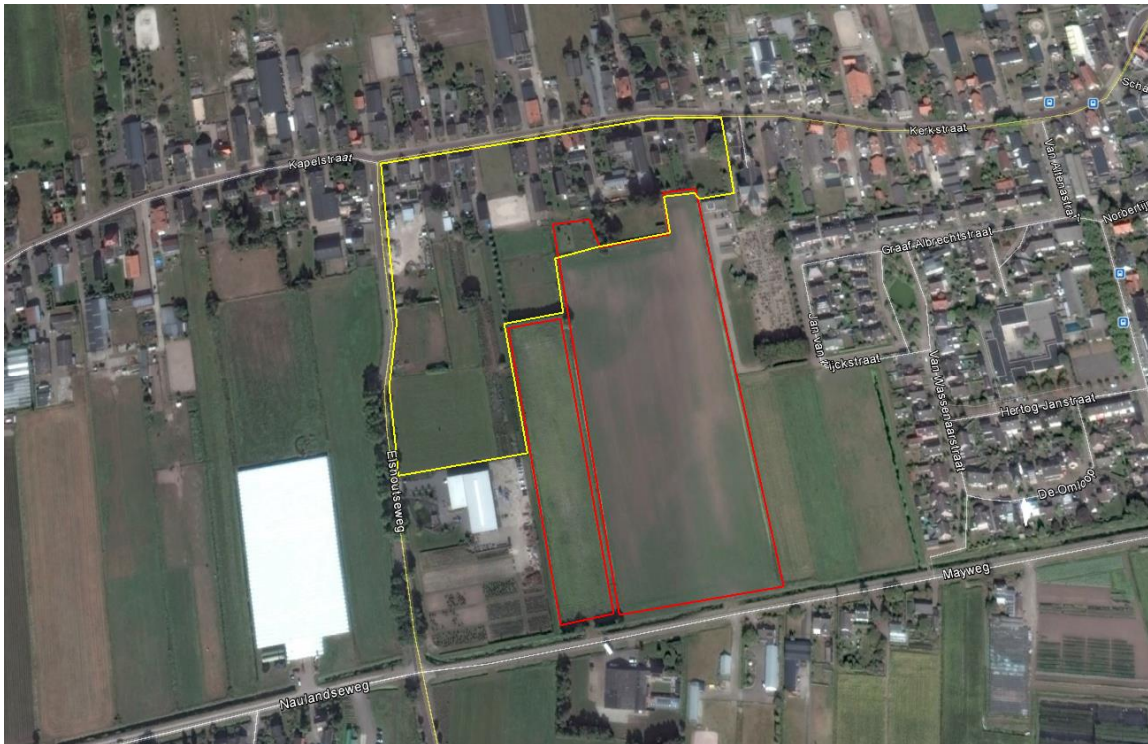
Toetsing

Op basis van de uitgevoerde inventarisatie is duidelijk geworden dat er in de broedtijd een mannetje steenuil met territoriumgedrag vlakbij een geschikte nestkast aanwezig is (zie figuur 2). De kans is daarmee groot dat de steenuil de nestkast als verblijfplaats gebruikt. De inventarisatie biedt echter geen volledige zekerheid dat de nestkast daadwerkelijk in gebruik is en het is nog onduidelijk of het een broedend paartje betreft.

Uit de brochure Steenuil onder de dakpannen (Landschapsbeheer Nederland, 2009) komt naar voren dat bij goede voedselomstandigheden in de jongenperiode het territorium 3,5 hectare groot kan zijn en bij slechte voedselomstandigheden in de winter meer dan 30 hectare. Gemiddeld is

een steenuilterritorium ongeveer twaalf hectare groot. Vrijwel het hele plangebied bestaat uit intensief beheerde akkers zonder opgaande beplanting die van weinig waarde zijn voor steenuilen. Alleen aan de noordrand van het plangebied is een klein stuk bijzonder geschikt foerageergebied aanwezig, wat door de ligging direct naast de nestkast vrijwel zeker onderdeel is van het essentieel foerageergebied. Daarnaast is ten noorden en westen van het plangebied op grote schaal hoogwaardig foerageergebied voor steenuil aanwezig in de vorm van kleinschalig agrarisch landschap met kleine graslandpercelen, knotwilgen, solitaire bomen, hagen, schuren en erven. De ligging van dit waardevolle foerageergebied voor steenuil ten opzichte van het plangebied wordt weergegeven in figuur 3. Overigens kan de steenuil ook foerageren aan de noordzijde van de Kerkstraat en Kapelstraat, ten westen van de Elshoutseweg en ten zuiden van de Mayweg, waar ook potentieel foerageergebied aanwezig is. Door de grotere afstand zal hier echter minder frequent gefoerageerd worden.

Ligging van hoogwaardig foerageergebied voor steenuil (gele belijning) ten opzichte van het plangebied (rode belijning). (Bron kaartondergrond: Google Earth)

Conclusie en aanbevelingen

Op basis van dit veldonderzoek is duidelijk dat een territorium van de in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde steenuil aanwezig is aan de rand van het plangebied. De inventarisatie biedt nog geen duidelijkheid over de functie van de nestkast net ten noorden van het plange-

Ideeën voor een plek

bied als nest- en/of verblijfplaats voor de steenuil. Dit dient nog nader te worden onderzocht. Zodra duidelijk is welke functie het plangebied heeft voor steenuil, kan een activiteitenplan worden opgesteld, waarin onder meer wordt aangegeven hoe het plan wordt uitgevoerd en welke maatregelen worden genomen om een effect op steenuil te voorkomen. Dit activiteitenplan kan ter beoordeling worden voorgelegd aan de provincie Noord-Brabant, die als bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming kunnen besluiten of het plan kan worden uitgevoerd.